

§101

Rabbi Berachiah ging zitten en vroeg:

Wat is de *Lulab* (בליל) die wij hebben besproken?¹ Het is 36 (ל) die zijn overgegeven aan 32 (בל).

Hoe?

Hij antwoordde: Er zijn drie prinsen: de as, de bol en het hart.² Ieder van hen is 12 dus vormen zij met elkaar de 36 die de wereld in stand houden. Aldus staat er geschreven:

De rechtvaardige is het fundament van de wereld (Spreuken 10: 25).³

§102

We hebben geleerd: Er bestaat een kolom die hemel en aarde met elkaar verbindt en zijn naam is 'rechtvaardige'. Deze kolom is dus naar de rechtvaardigen genoemd. Indien er rechtvaardigen in de wereld zijn, wordt de wereld sterk en als er geen rechtvaardigen zijn, wordt zij zwak.

[Deze kolom] draagt de gehele wereld, zoals er staat geschreven:

De rechtvaardige is het fundament van de wereld.

Als hij verzwakt, kan de wereld niet blijven bestaan. Dus ook al is er maar één rechtvaardige in de wereld, dan draagt hij de wereld. Daarom staat er geschreven:

De rechtvaardige is het fundament van de wereld.

U moet daarom als mijn heffoffer van hem eerst nemen.⁴ Dan:

Dit nu is het heffoffer dat u van hen inzamelen zult... (Exodus 25:3).

[Van hen, dit wil zeggen:] van de rest. Wat is dit [heffoffer]?

goud, zilver en koper... (*ibid*).

§103

Een andere verklaring:

Er staat geschreven:

Zij zullen voor mij [ל, li] een heffoffer inzamelen (Exodus 25: 2)

¹ Zie §98.

² Zie §95 waar deze prinsen respectievelijk 'draak', 'hemelkoepel' en 'hart' worden genoemd.

³ Volgens de Talmud (bT Sukkah 45b) zijn er 36 rechtvaardigen die de wereld in stand houden. Yesod correspondeert met de rechtvaardige. M.a.w. deze paragraaf leert ons dat Yesod ook met *lulab* correspondeert.

⁴ Zie §97.

Li kan ook gelezen worden als “voor de *Yod*”. Zij zullen de *Yod* nemen, die de tiende is, als een hefoffer om het heilig te maken.

Hoe weten wij dat de tiende heilig is?

Omdat er staat geschreven:

De tiende zal voor YHVH heilig zijn (Lev. 27: 32).

Wat is heilig?

Datgene waarover er staat geschreven:

Het begin⁵ van alle eerstelingen van wat ook, en elk hefoffer van welke van al uw hefoffers ook (Ezechiël 44: 30)

Ook staat er geschreven:

Het begin van de wijsheid is de vrees van YHVH (Psalm 111: 10).

Lees niet “is de vrees”, maar: “en de vrees”.⁶

Commentaar : Verzen 101- 102 -103

De verzen ervaar ik op verschillende niveaus. Op kosmisch-metafysisch niveau, maar ook op niveau van mijn eigen bestaan (verband tussen de uiterlijke en innerlijke mens).

In deze verzen wordt de beslissende betekenis van het aanwezig zijn van rechtvaardigen uitgedrukt. Zonder rechtvaardigen is er geen fundament, vergaat de wereld, drijft de wereld verder weg van zijn Oorsprong, weg van de Heilige. Dat is dramatisch omdat dan de wereld niet tot zijn bestemming komt, integendeel.

De rechtvaardige is dus het **fundament** van de wereld. Dat is nogal wat. De mens is beslissend, het hangt mede van ons mensen, van mij af, van het rechtvaardig-worden af, van brug-worden af of de wereld zijn bestemming krijgt.

Ik merk twee verbindingen op: de verbinding van de 36 (rechtvaardigen) en 32 (hart), dus van Yesod en Tifereth , en de verbinding die de rechtvaardige heeft met de (uiterlijke) wereld (Malkuth). Dat geeft de **brugfunctie** van de rechtvaardige aan.

Het is langs dit kanaal (*kolom*) dat het **hefoffer** kan opstijgen, opgeheven mag worden. Van Malkuh, via Yesod, naar Tifereth en uiteindelijk gezamenlijk tot in Da'ath. Het offer zijn de zuivere geschenken (de essenties, de tienden) die in deze hemelen en aarden zijn ingezameld, (ook in mijn leven) die van de innerlijke en uiterlijke mens: van goud (Tifereth), van zilver (Yesod) en van koper (Malkuth).

Het hefoffer verwijst zeker en vooral ook naar de Shekinah (de genadige opofferende inwoning van God in alles van de – afgescheiden – wereld, Malkuth). Juist dankzij deze inwoning is het verlangen om terug te keren naar de heilige altijd, hoe ver weggedrukt ook, aanwezig. In de beweging van het hefoffer wordt de Shekinah als Dochter verbonden met de Zoon (bruidegom, Tifereth) en aldus ‘op de

⁵ D.w.z. het beste.

⁶ Hieruit volgt dat *Yod* met Wijsheid correspondeert. Dit weten we want in de Boom des Levens correspondeert Chokmah met *Yod*, Binah met *Heh*, Chesed-Yesod met *Vav* en Malkuth met de slot-*Heh*.

einden der tijden- verenigd in grote spiegel Da'áth. Door dit hemels huwelijk herkent God zich in het heilige beeld in Da'ath. Het hefoffer is daarom in wezen een **goddelijk (hef)offer**, een offer van de Heilige zelf.

Het verdeelde verlangen in de harten van de wereld naar de Heilige is het heilige verlangen van de Shekinah zelf, van de Heilige zelf. Dus het hart (32) is ook in Malkuth aanwezig maar versplintert verdeeld, verborgen, in tegenstelling tot in Tifereth waar het hart (32) ongeschonden, harmonisch en als eenheid klopt.

Het goddelijk verlangen in Malkuth heeft de mens, de rechtvaardige nodig om verlost te worden. Dus de mens die bereid is om zichzelf vrij te (laten) maken van al zijn uiterlijke neigingen en gehechtheden aan de uiterlijke wereld.

In vers 100 wordt iets gezegd over de innerlijke structuur van de rechtvaardige: de as, de bol, en het hart (kosmisch gezien de structuur van de Mundus Imaginales).

De **Bol** wordt gevormd door de zes richtingen: de verticale richting en die vier richtingen weergegeven door Chesed-Hod en Geburah-Netsach. Deze richtingen vinden hun oorsprong in het levende centrum, het **Hart** (Tifereth). De **as** bepaalt de gerichtheid van deze levende ruimte. Bij de rechtvaardige is Yesod op de middenkolom en dan is deze **as** (Yesod-Tifereth) verticaal gericht naar omhoog naar de Allerhoogste. Deze as is dan de Boom des levens, de 'ruggengraat' of de Jacobs ladder, die hemelen en aarden verbindt.

Langs deze ruggengraat kan het hefoffer omhoog geheven worden.

De rechtvaardige moet ook in mijn leven een levende structuur worden, het verbindend fundament worden van uiterlijke en innerlijke mens.